

Protokol nahrávky*

Pamětník: Jindřich Černý

Datum a místo natáčení: 22. 11. a 28. 11. 2016 v Praze

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukují informace v té podobě, jak je uvádí narátor, a to včetně jeho hodnocení. Případné vnější faktické korekce nebo zpřesnění jsou odlišeny hranatými závorkami.

1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Představení pamětníka. Narozen 20 6. 1930 v Čáslavi v rodině státního úředníka Karla Černého. Narátor je ze tří dětí nejmladší, prostřední bratr po narození zemřel. V listopadu 1934 zemřela matka Marie (za svobodna Hendrychová), pak vyrůstal u otcova bratra Jaroslava v Praze na Žižkově. Později žili s otcem v bytě u vinohradské nemocnice. Otec si našel ženu, Marii Tichou z Nedvězí u Poličky. S rodinou ze strany vlastní matky nebyl nikdy kontakt. Dědeček Hendrych v Sukoradech v té době zemřel a otec Černý později usiloval o získání rodového hospodářství.
0:11:44	Obecná škola ve Slezské ulici, skončil po 4. třídě a v roce 1939 – po doplňovacích zkouškách – rovnou přešel na reálné gymnázium do primy. Do oktávy byli čistě chlapecká třída, v oktávě přibýly dívky, mezi nimi pozdější advokátka Dagmar Kubištová (Burešová). – Mimoškolní aktivity – zejména od septimy divadlo DKM, na jehož chodu se podílel i Darek Vostřel. Po maturitě pokračovali, po politickém rozkolu. Název: Divadelní kroužek mladých, později Divadelní kolektiv mladých (DKM). JČ začal v inscenaci „Vrah jsem já“ od Bohumíra Polácha. Později, už na VŠ dělali „Těžkou Barboru“. Režisér Darek Vostřel. – Maturoval v roce 1948, poslední možnost normálně se dostat. V jejich ročníku byl menší tlak, ještě nebyl kádrováný na způsobilost studovat VŠ.
0:23:53	Otcovo politické angažmá: nebyl aktivní, ale smýšlením „byl bolševik“, zemřel ve 47 letech v lednu 1943. Sestra nevlastní matky byla služebná u židovské rodiny Freundových, vypravovala je do sběrného tábora. S nevlastní matkou měl složitý vztah, rozešli se, když odešel na vojnu. Otec měl doma levicovou knihovnu, ve straně asi nebyl. – Bratr měl problémy se školou, gymnázium nedostudoval. Měl převzít statek, přešel tedy na zemědělskou školu. – Soubor DKM, jak s nimi JČ navázal kontakt. – Do divadla chodil soustavně, otec byl zapojen [do kulturně-osvětové protektorátní] organizace „Radost ze života“ a distribuoval lístky do divadla. JČ chodil do Národního divadla.
0:43:06	Poslední dny války, Pražské povstání. Přihlásil se v keramické škole k pomoci, bylo tam ošetření pro potřebné. Začal znovu chodit do divadel, Divadlo Voskovce a Wericha. K divadlu zatím nesměřoval. Na FF UK si zapsal srovnávací literatury u Václava Černého a u Mukařovského estetiku. Mukařovského jako strukturalistu už nezažil. Později z estetiky odešel a šel na DAMU (divadelní vědu). Seznámil se s Jarmilou Hruběšovou, svou budoucí ženou, na divadelní vědu odešel za ní. Našel si během studia odborné zaměření? Disertační práci mu vedl Jaroslav Pokorný: rozbor tří Shakespearových dramát. JŠ ji nepsal marxisticky.
0:55:35	Po škole odešel na vojnu, neměl jinou možnost. Závěrečná práce – měnil skladbu porovnávaných titulů, Pokorný ho při práci nevedl. Dostal se do politického maléru s kamarádem z DKM Zdeňkem Pokorným. Darek Vostřel byl za nových poměrů příliš ideologicky přizpůsobivý, JČ s Pokorným („Kórou“) vystoupili. Přišlo hlášení, že je proti JČ vedeno trestní stíhání. On ale nebyl informován. Nastoupil na vojnu. – Ženil se rok před koncem studia (opraveno: během vojny), chtěli si se ženou zařídít společně

	bydlení.
1:08:53	Vojenskou službu vykonával u TP (Technických praporů). Sloužil tam taky Karel Kaplan, historik, jeho ideová pozice tehdy nebyla jasná. Posádka ve Hvězdově u Mimoně. Po výcviku je převeleli do Prokopského údolí v Praze. Kopali podzemní prostory započaté během války. JČ byl později zařazen do kuchyně. Vojna byla dvouletá, končil v roce 1954. Oženil se během vojny, získali byt na Pankráci.
1:20:20	Jarmila Hrubešová už v té době pracovala v divadelní redakci Orbisu, řídil ji Emil Radok. JČ publikoval v časopise Ochotnické divadlo, psal lektorské posudky pro Orbis, divadelní hry pro dětské loutkové divadlo. Byl bez stálého zaměstnání, a tedy trvale v riziku konfliktu s úřady.
1:29:25	<i>(procházení složek s texty a dokumenty, které JČ položil na stůl)</i> Překlad Puškinovy hry „Mozart a Salieri“, objednávka na jméno L. Suchařípy, překládal JČ. – Recenze na „Dantonovu smrt“ (režie Václav Hudeček). – Dramatizace románu „Lidé na křižovatce“ pro rozhlas. – Školní vysvědčení.
2. NAHRÁVKA	
1:35:31	Případ s obviněním – na konci studia zjistil, že ho sleduje StB. Byl u výslechu a kamaráda Zdeňka Pokorného zatkli. Nebyl tehdy v ničem aktivní, byli určitá skupina, ale neaktivní. Sám zatčen nebyl, StB kontaktovala školu, že proti němu je zavedeno trestní řízení. Ale zase bez dalšího. Proto ani nehledal zaměstnání. Byl předvolán k výslechu už z vojny. S dozorcem jel do Prahy. Ve cele čekal jeden den, až do procesu. Byl odsouzen asi na rok, ale pokud bude na vojně bez problémový, nebude muset nastoupit. od soudu se vracel s dozorcem do Hvězdova. Proběhlo to na konci listopadu 1952. V lednu 1953 byli převeleli do Prahy. Zdeněk Pokorný dostal víc, někde to odpracoval. Ti další (spolužák Čejka aj.) to měli horší. U TP věděl, že vojna bude trvat dva roky, neměl zpřísněné podmínky. Měl je na starosti Kaplan.
1:50:57	Jejich pražská kasárna byla v Hlubočepích, zůstali tu do konce vojny. Podmínky ve vojenské kuchyni. Po vojně bydlel na Pankráci, kádrový profil měl poznamenaný. Práci si nehledal, jeho žena měla zaměstnání a zprostředkovávala mu příležitosti k výdělku. Využíval i další kontakty z doby studií, Jan Procházka, Slávka Dolanská apod. Překlady málo, není jazykově tolik vybaven. Pro Lyu Říhovou psal hesla do slovníku. Spolupracoval s Ochotnickým divadlem, pod vlastním jménem.
2:04:43	Edice divadelních her Dilia. Redakci vedl Vítězslav Kocourek, redaktoři byli [Alena] Morávková, Sochorovská, Šedá, Iva Hercíková. Edice MEČ (malá edice čtenářská) a SET (studijní edice čtenářská), studijní vycházela jednou měsíčně. Texty byly rozmnožovány „jako rukopis“, nemělo to charakter knihy. Redakce byla na více místech, jedna kancelář ve Štupartské ulici... Hlavní sídlo Dilia.
2:23:19	<i>(vyprávění na videozáznam)</i> V redakci Dilia začínal jako lektor, četl navrhované divadelní hry. Jedním z jeho známých v Diliu byl dr. [miler], prozaik a dramaturg. Kdo byl členem redakce: kromě již zmíněných také Dolanská. Kdo zajišťoval jednotlivé ediční řady: velkou řadu řídil šéf Kocourek, na tu neměli redaktoři vliv. Dále dvě čtenářské edice: studijní a malá řada. Při přípravě textů nepracovali s originálem, měli v ruce až překlad.
2:37:52	V době kdy pracoval pro Dilia, psal taky do Ochotnického divadla [Amatérské scény] články o historii divadla. Po odchodu Kocourka byl vedoucím redakce v Dilia, po JČ to převzala Šedá. – Události roku 1968, srpnová okupace. Tehdy byl na chalupě v Obděnicích v jižních Čechách, ale na pár dní právě přijel do Prahy. Zjistil situaci a vrátil se na chalupu. Kontakt se Zdeňkem Pokorným. Jejich manželky byly kamarádky.

2:48:08	Práce v Kabinetu pro studium českého divadla. Na přípravě Dějin se nepodílel, s Františkem Černým neměli blízké vztahy, velmi se rozcházel v mnoha oblastech včetně politického přesvědčení. [Miloš] Pohorský, možná tehdy Kabinet řídil. Na škole se s Pohorským přátelili, ale pak se ideologicky odvrátil, znovu navázali kontakt mnohem později. Možnosti práce v tehdejší době: oficiálně, neoficiálně, na cizí jméno... Z Kabinetu byl zřejmě vyhozen a byl dál nezaměstnaný. Nebylo to tak ohlídané, jak se dnes zdá, bylo důležité nedostat se do hledáčku policie nebo nebyt udaný. – Kontakty s disentem. Znal mnoho lidí, ale držel se stranou, bylo to riskantní. Tehdy hodně pracoval na cizí jména, mj. pro Jaromíra Ptáčka z rozhlasu. Seriálu „Jak se máte, Vondrovi?“ se JČ neúčastnil.
3:01:54	Práce v archivu Národního divadla. Dostal se tam díky Haně Konečné, byla „sběratel chudáků“, kteří potřebovali pomoci. Byla vedoucí archivu. Připravovali „Soupis repertoáru Národního divadla“ a časopis. Pracovat s Konečnou nebylo jednoduché, žila neustále na hraně mezi oficiálním a neoficiálním prostředím.
3:10:15	KONEC